

Teitur Vágadal
Sjúkrarøktarfrøðislesandi

Kaj og Jørgen lúgva!

Ella vita teir simpulthen ikki hvat teir tosa um, tá teir fremja eitt ósakligt álop á Heðin Mortensen.

Fyri fyrstu ferð hoyra vit figgjarmálaráðharran koma við einari vátan av veruleikanum: “- Við flat-skattinum hava øll fingið ein skattalætta, eisini tær lægru lønirnar, um enn ikki stórir lætti, so er tað ein lætti” í Vágaportalinum.

Løgmaður roynir at skúgva ábyrgd frá sær, tá hann pástendur at komm-unurnar kunnu gera nakað við tað.

Hvat er hent við flatskattinum?

Hesin flatskatturin er við at taka lívið av okkum, so ofta ein skal hoyra uppá hetta nógv háløvaða og út-skeldaða hugtakið. Í Vága-portalinum sigur løgmaður at: “Borgarstjórin vil vera við, at landsskatturin er ein flat-skattaskipan. Lands-skatt-urin er progressivur.” Sam-tundis, sum Jørgen brúkar hugtakið “flatskattur” í hvørj-um setningi.

Tí mugu vit hyggja eftir tølum fyri at skilja heila skeldarið.

Sí talvu 1:

Ein og hvør sær, at tað eru inntøkur yvir 300 túsund,

sum finga fyrimun av flat-skattinum. Og uppaftur stuttligari var tað at hava hægri inntøku, men nokk um tað. Lat okkum eisini hyggja eftir hvat annað er hent.

Pensjónsskutting og annað gott

Fyri at “figgja” flatskattin, gjalda løntakara nú skatt við inngjald av pensjónum. Goldið verður 40 %. Tykist meinaleyst, uttan ein hyggur nærri at tí.

At flyta skattingina hava fleir víst á, er bert at taka framtíðar inntøkur, ístaðin fyri seinni. Og tískil er hetta ikki ein figging.

Svarar nøkulunda til at ein etur nátturðan á morgni ístaðin, hann skal jú etast óansæð ella....?

Tv.s. vit hava ein ófiggjað-an flatskatt.

Men søgan er ikki liðug her, **tí at faktiskt er flat-skatturin partvíst figgjaður.**

Og tað siggja vit í 40 % skattinum.

Pensjón er A-inntøka

sum er sett til síðis til aldur-dómin.

Arbeitt verður við einari pensjónsnýskipan, fyri at allir borgarar kunnu fáa ein virðiligan, og ikki minst, ein sjálffiggjaðan aldurdóm.

So tá ein fær pensjón út-goldna, skal ein eisini gjalda skatt av henni. Altso eru nøkulunda somu treytir galdandi.

Lága pensjón = lágan skatt, miðal pensjóna = mið-al skatt og høga pensjón = høgan skatt

Men bíða, skatta prosentíð er broytt til 40 %, fyri øll???? Hvat hendi tá?

Jú, tað merkir tað at :

Lága pensjón = 40 % skatt, miðal pensjóna = 40 % skatt og høga pensjón = 40 % skatt.

Fortreytirnar eru broytt-ar. Og hvønn rakar hetta? Sjálvandi lágpensjónir og miðalpensjónir. Sum talva 2 vísir.

Sí talvu 2:

Dømi um láginntøkur eru:

Sjúkrasystarar, ófaklærd, arbeiðsfólk, krambafólk o.s.fr.

Tær lægru inntøkurnar missa upp til 12 % av sín-ari pensjón! Og hvør fer avstað við teimum 12 %? Landskassin einsamallur! Faktiskt fer landskassin avstað við eyka pensjóns-inntøkum heilt upp til 400 túsund krónur! **Lág-, og miðalinntøkurnar hava fing-ið eina skattahækking.**

Pensjónsmissurin hjá lág-, og miðalinntøkum er eyka

Talva 1

Inntøka	Gamal skattur	Nýggjur skattur	Munur	Munur/ mánaðin
60.000	8.529	6429	(2.100)	175
100.000	23.201	22001	(1.200)	100
150.000	43.216	42716	(500)	50
200.000	64.431	63431	(1.000)	100
300.000	112.861	104861	(8.000)	800
400.000	167.291	146291	(21000)	1750
600.000	276.151	234.151	(42.000)	3500

www.taks.fo 23.des 2011 (Munur/mánaðin er egin útrokning)

Talva 2

Broyting í pensjón			Broyting í pensjón	
Inntøka; pensjón	Maður	Kvinna	Maður	Kvinna
176.280 kr; 9.9%	kr. -15.150	kr. -15.095	-12,6%	-12,9%
176.280 kr; 15%	kr. -14.362	kr. -14.423	-11,0%	-11,4%
235.040 kr; 9.9%	kr. -14.640	kr. -14.660	-11,5%	-11,9%
360.000 kr; 10%	kr. -13.525	kr. -13.708	-9,5%	-10,0%
360.000 kr; 15%	kr. -11.138	kr. -12.363	-6,8%	-8,0%
600.000 kr; 15%	kr. 1.362	kr. -2.871	0,7%	-1,5%

byrða, sum Kaj og Jørgen hava lagt á tey. Og teir um-boða landskassan.

Eyka útreiðslur hjá láginntøkum

Flatskatturin varð beinavegin etin upp av:

- **Hækkað ALS-gjald**
- **Hækkað Heilsutrygdargjald**
- **Hækkað pensjóns-skutting**
- **Prísvøksturin síðan nov. 2011**
 - mat og drekka: hækkað 1,9 %
 - býliskostnaður: hækkað 5,9 %
 - aðrar tænastrur: hækkað 5,8 %

Lúgva ella óvitandi?

So er tað tað? Lúgva Kaj og

Jørgen, ella hava teir mist sambandið við fólkíð?

- 1) Pensjónskatturin hjá láginntøkum hækkaður = eyka byrðar
- 2) Flatskattur partvíst figgjaður av hægri pensjónsskatti
- 3) Skattalætti bert til háginntøkur
- 4) Hækkaður prísvøkstur

Alt í alt, hava Kaj og Jørgen gjørt tað torførari fyri láginn-tøkur í Føroyum. Teir royna at verja hækkaðan skatt og siga at kommunurnar kunnu bert lækka skattin.

Kommunurnar veita mest beinleiðis tænastrur til borgaran.

Skal váti dreymurin hjá Kaj og Jørgen fylgjast verður inntøkan hjá kommununum

lægri, og tænastruððið lægri.

Kaj og Jørgen royna eisini at koyra meira og meira út-reiðslur á kommununur, harav tað nýggjasta er at kommunurnar skulu gjalda 2,5 % eyka av rentustuðulin-um. Hvussu skulu kommunur lækka skattin tá landið koyr-ir meira útreiðslur á komm-unurnar?

Tað er ikki hjá landinum ein skal leita sær hjálp framyvir, vit noyðast at hava álit á kommunurnar. Samanumtikið hevur Heðin Mortensen rætt í síni útsøgn, og Kaj og Jørgen antin lúgva ella eru beinleiðis óvitandi.

Keldur: www.taks.fo, www.logting.fo, www.hagstova.fo, www.vp.fo

Anja Wenningstedt

næstforkvinna í Eysturoyar Tjóðveldisfelag

Góði Jenis Kristjan av Rana

Eg eri eitt sindur hørm um, at tú skal stríðast hetta stríðið so einsamallur, men sam-stundis eri eg glað fyri og takksom um, at tú ikki sum meirilutin av politikarunum og læknum um velur at lata eyguni aftur og tiga.

Eg stúrsi við orðingina um totalan mangul upp á virðing. Eg haldi tvørtur ímóti, at tú er ein av teimum heilt fáu í samfelagskjakinum, ið júst torir at vísa virðing bæði

fyri ófødða barninum og teimum mammum/foreldr-um, sum hava mist børn á ein slíkan óneyðugan og mann-minkandi hátt.

Haldi at viðkomandi starvsfelagi heldur skuldi byrjað at víst virðing fyri okkum og okkara deyðu børnum.

Hví er tað so ræðandi fyri viðkomandi, at vit veruliga eru nógv foreldur, sum sita eftir við einari stórari, ófor-

loystari og tabuiseraðari sorg?

Hví skal tað tigast burt-ur, tá tað heldur skuldi verið rópt út av hvørjum fjallatindi, at fosturtøka er syrgilig, óneyðug og ein stór skomm?

Hví mugu vit ikki nevna, at tað javnan kemur fyri, at foreldur verða kroyst til fosturtøku hóast tey ikki vilja?

Hví er tað so óhugsandi at

onnkur teirra ikki høvdu lati seg kroysta um tey høvdu eina ráðgeving at fara til?

Hví skal nakað so jaligt, sum hendan royndin hjá Miðflokkinum at fyrirbyrgja at enn fleiri børn doyggja samstundis sum at foreldrini sita eftir við sorgini, takast sum nakað neiligt?

Eg sigi fyri meg, var ein ráðgeving, sum tann, sum nú skal setast á stovn, til í Føroyum fyri 4 árum síðan.

So var mítt barn á lívi í dag. Rann frá Heródes til Pilatus at biðja um hjálp og ráðgeving um, hvussu eg kundi hjálpa ófødða barninum. Allastanis var svarið: Eg kann ikki hjálpa tær.

So einaferð fekk eg at vita, at bara eg fekk eina fostur-tøku so skuldi eg nokk fáa bæði hjálp frá sálarfrøðingi og sosialrágeva aftaná. Gita, um eg fall fyri freistingini?

Og gita um har var nøkur

hjálpa at heinta tá so fostur-tøkan var framd?

Nei nemmiliga. Hugburð-urin var harafturímóti, at eg kundi taka heilivág um eg var kedd, so fór nokk tað heila at javna seg.

Fyri alt í verðini góðu politikarar, vísi nú ta virð-ingina fyri óføddu føroy-ingunum og foreldrum teirra, sum vit hava uppiborið.